

27ste vergadering

Dinsdag 7 mei 2002

Aanvang 13.45 uur

Voorzitter: Braks

Tegenwoordig zijn 69 leden, te weten:

Baarda, De Beer, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman, Bierman-Beukema toe Water, De Blécourt-Maas, De Boer, Boorsma, Braks, Broekers-Knol, Van den Broek-Laman Trip, Van Bruchem, Castricum, Dees, Dölle, Dupuis, Van Eekelen, Eversdijk, Van Gennip, Ginjaar, Van Heukelum, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Kneppers-Heijnert, Kohnstamm, Van der Lans, Van Leeuwen, Lemstra, Van der Linden, Luijten, Lycklama à Nijeholt, Maas-de Brouwer, Meindertsmas, Pastoor, Platvoet, Le Poole, Pormes, Rabbinge, Rensema, Roscam Abbing-Bos, Ruers, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Stekelenburg, Stevens, Swenker, Tan, Terlouw, Van Thijn, Timmerman-Buck, Varekamp, Ter Veld, Veling, De Vries, Van Vugt, Walsma, Werner, Witteveen, Woldring, De Wolff, Wolfson en Zwerver,

en de heer Kok, minister-president, minister van Algemene Zaken.

□

De **voorzitter**: Ik heet de minister-president welkom en verzoek u te gaan staan.

Het afgelopen weekeinde herdachten en vierden wij het herstel van de open Nederlandse democratie onder het motto "vrijheid luistert nauw". Ware vrijheid kan inderdaad alleen maar binnen democratische verhoudingen bestaan door met respect elkaar aan te horen en elkaar de gelegenheid te geven in volle overtuiging de eigen mening naar

voren te brengen. Vrijheid van meningsuiting luistert juist nauw en sterft bij ongepast geweld.

De Nederlandse Staat kenmerkt zich door een traditie van nationale en internationale rechtsregels, mondigheid van alle burgers en directe benaderbaarheid van politieke ambtsdragers en bestuurders. Nederland was het toonbeeld van een "lieve" democratie. Laat ons deze verworvenheid niet uit handen geven door woede, verslagenheid of radeloosheid. Laat ons niet vergeten dat de grondvesting van de verdraagzame, verantwoordelijke en open Nederlandse democratische rechtsstaat ruim 400 jaar geleden deels berust op een politieke moord. Met elkaar hebben Nederlanders uit het beleven in eigen kring van de vrijheidsstrijd steeds opnieuw hun les getrokken, waardoor de Nederlandse samenleving juist zo ontspannen en vrijmoedig was. Nu moeten wij ons opnieuw realiseren dat de open democratie haar vijanden kent. De grootste vijanden zijn vrees, ongeremd en totalitair geweld, gebrek aan respect en het verlies aan vermogen naar elkaar te luisteren.

Het was voor vele Nederlanders wennen om te luisteren naar de geheel eigen stijl en toonzetting van Pim Fortuyn. Zijn gedrevenheid sprak velen aan die ons land bedekt meenden door een grauwsluijer van gesloten netwerken. Misschien zag niet iedereen een verband tussen deze Rotterdammer, door zijn spot, uitdaging en neergeschreven kritiek, met die grote voorganger uit die stad, Erasmus van Rotterdam. Daar waar ijdelheid een eigenschap van politici kan en misschien ook wel moet zijn, kan de bejegening uit de Lof der Zotheid hard aankomen.

Fortuyn was zich in toenemende mate bewust van de weerstand en dreiging die zijn onorthodoxe optreden uitlokte. Gisteren bleek op de meest afschuwelijke wijze zijn vrees niet ongegrond. Het kan en mag niet zo zijn dat verschil van mening zich vertaalt in blinde haat en moordzucht. Fortuyn was ervan overtuigd dat juist zijn politieke meningsuiting afhankelijk was van bewegingsvrijheid in een gewaarborgde democratische speelruimte. Laat ons niet de verkeerde lessen trekken uit zijn tragische einde door de open democratie in Nederland minder vrijheid te schenken. Dan zouden de vijanden van die open democratie het winnen en de traditie van de Nederlandse samenleving geweld worden aangedaan. Dat mogen wij de nagedachtenis van deze speelse en sierlijke politicus met een groeiend formaat niet aandoen. Wij bestrijden elkaar rond de stembus, op het scherp van de snede, maar vreedzaam. Vrije verkiezingen vormen de motor van een democratie.

Ons medeleven moet uitgaan naar zijn naasten, maar ook naar degenen die zich met hem politiek verbonden achten en zich door hem bemoedigd voelen bij te dragen in te gaan stemmen en deel te nemen aan vitale democratische verhoudingen. Namens deze Kamer wil ik ook deelneming uitspreken aan de overige gekandideerde volksvertegenwoordigers op de Lijst Fortuyn, die nu verder moeten met het geven van inhoud aan hun politieke ideeën zonder hun beeldbepalende voorman.

Het is hard op deze wijze te moeten beseffen dat vrijheid inderdaad nauw luistert. In afwijking van het gebruikelijke ordepatroon heeft deze Kamer een korte

Voorzitter

nabetrachting willen houden. Ik meen dat de uitzonderlijke omstandigheden die afwijking rechtvaardigen. Laat ons zo meteen met een ogenblik stilte een begaafd en karakteristiek mens herdenken, die vaak het beeld opriep van een politicus zonder partij, maar nu op een zo verbijsterende wijze zijn zelf geschapen politieke huis heeft moeten verlaten.

Het woord is aan de minister-president.

□

Minister **Kok**: Mijnheer de voorzitter. Met verbijstering en ontzetting heeft de Nederlandse bevolking gereageerd op de moord op de heer Fortuyn. Zijn gewelddadige dood laat niemand onberoerd. Het is in de allereerste plaats diep tragisch voor allen die hem dierbaar waren en naar hen gaat ons innig medeleven uit. Vannacht heb ik de naaste familieleden namens de Nederlandse regering ook persoonlijk mijn deelneming betuigd.

Diep tragisch is het overlijden ook voor zijn politieke geestverwanten. Zij zien een inspirator en markant boegbeeld weggerukt uit hun midden. De LPF-fractie in Rotterdam heeft haar leider verloren. Na eerdere contacten gisteren heeft een delegatie van het kabinet vanmorgen intensief overleg gehad met vertegenwoordigers van de Lijst Pim Fortuyn. Juist met hun gevoelens willen wij ernstig rekening houden bij het bepalen van wat ons te doen staat.

Ook aan onze democratische rechtsstaat is een enorme slag toegebracht. Politieke tegenstellingen zijn een wezenskenmerk van elke democratie. Daarbij hoort debat, dat ook de heer Fortuyn met verve heeft gevoerd. Debat, als het moet op het scherpst van de snede, maar altijd, altijd met respect voor elkaars mening. Een mening die in vrijheid moet kunnen worden geuit, dwars door alle verschillen van opvatting heen. Meningsverschillen beslecht je met woorden, niet met geweld.

Wat gisteren aan het begin van de avond in Hilversum is gebeurd, tart iedere beschrijving. Het druist in tegen alles wat ons heilig is en wat ons heilig moet blijven. Woede en verslagenheid strijden om voorrang in de samenleving en in de politiek. Het kabinet heeft zich indringend gebogen over de vraag wat in deze

omstandigheden wijsheid is. Zojuist heb ik het besluit van het kabinet bekendgemaakt om de verkiezingsdatum van 15 mei ongewijzigd te laten. De gevoelens van de verschillende politieke partijen in ons land, ook die van de Lijst Pim Fortuyn, zijn daarbij nadrukkelijk meegewogen. Eén ding staat vast: de democratie en de nagedachtenis van de heer Fortuyn dienen wij het best door de democratie voluit haar werking te laten hebben.

De vermoedelijke dader van dit afschuwelijke misdrijf is gisteren gearresteerd. Politie en justitie verrichten een onderzoek waarin alle details zullen worden betrokken. De samenleving heeft er recht op van de vorderingen zo goed als mogelijk op de hoogte te worden gehouden. Uiteindelijk is het aan de rechter om deze laffe daad te bestraffen.

Er is gisteren een zware schaduw over Nederland gevallen. Dat heeft grote emoties losgemaakt. Een waardige reactie vanuit de samenleving draagt ook in de ogen van de geestverwanten van de heer Fortuyn het beste bij aan zijn nagedachtenis. Wij treuren met de velen die hem nabij waren en zijn.

De aanwezigen nemen staande enige ogenblikken stilte in acht.

De **voorzitter**: Na overleg met het College van senioren stel ik voor, de inhoudelijke agenda van vandaag op te schorten tot onze zitting volgende week.

Daartoe wordt besloten.

Sluiting 13.55 uur

Lijst van besluiten en ingekomen stukken

Lijst van besluiten

a. de voorzitter heeft na overleg met het College van Senioren besloten om de plenaire behandeling van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden op 7 mei 2002:

Wijziging van de Wet Justitiesubsidies (Halt-afdoeningen, technische wijzigingen) (28062);

Raming der voor de Eerste Kamer in 2003 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten (EK 212); 11 juni 2002:

Wijziging van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 (implementatie biociden richtlijn) (27085);

b. het voorbereidend onderzoek van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden voor de vaste commissie voor

Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat op 7 mei 2002:

Samenvoeging van de gemeenten Echt en Susteren (28012); Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 14 mei 2002:

Goedkeuring van de opzegging van het op 14 februari 1972 te Rabat ondertekende Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko, en het op 3 november 1972 te Rabat ondertekende Administratief akkoord betreffende de wijze van toepassing van het algemeen verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko, met overgangsvoorziening (Wet sociale zekerheidsrelatie Marokko) (28275); Verkeer en Waterstaat op 14 mei 2002:

Regels voor het heffen van mobiliteitstarieven terzake van het rijden op de weg met een motorrijtuig en de ondersteuning van regionale mobiliteitsfondsen (Wet bereikbaarheid en mobiliteit) (27552); Justitie op 28 mei 2002:

Wijziging van de regels betreffende de verwerking van justitiële gegevens en het stellen van regels met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in persoonsdossiers (Wet justitiële gegevens) (24797);

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Gemeentewet (partiële wijziging zedelijkheidswetgeving) (27745); Economische Zaken op 4 juni 2002:

Regels met betrekking tot het onderzoek naar en het winnen van delfstoffen en met betrekking tot met de mijnbouw verwante activiteiten (Mijnbouwwet) (26219).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen: